

Handlingsveileder

Slik samarbeider vi rundt barn, unge og familier i Jevnaker kommune

Denne handlingsveilederen beskriver hvordan vi handler og samarbeider med barn, unge og deres foresatte.

Handlingsveilederen er forpliktende for alle ansatte som møter barn og unge med behov for hjelp, støtte og oppmerksomhet i korte eller lengre perioder i livet.

Dersom du lurer på om et barn/ungdom trenger hjelp, plikter du som ansatt å gjøre noe med det. Husk at det kanskje bare er du som ser. Da blir du den avgjørende faktoren dersom bekymringen viser seg å være reell.

Handlingsveilederen for Bedre tverrfaglig innsats (BTI) forteller deg hvordan du bør handle, og skal gi deg trygghet på egen kompetanse og framgangsmåte.

Gjennom tidlig innsats og samhandling hindrer vi at barn og unge vokser seg inn i større vansker. Vi skal ikke vente og se.

Bruk handlingsveilederen fra første stund i møte med barn og unge som kan ha behov for hjelp, støtte og oppmerksomhet.

Barnevernet følger oppdatert versjon av statlig veileder for barnevern.

I overgangssituasjoner mellom tjenester eller personer kan innsatsen eller koordineringen rundt barn og unge svikte, ofte fordi den som overtar ikke er godt nok orientert om familiens situasjon.

På alle nivåer i handlingsveilederen har du samtidighetsansvar. Det betyr at du er ansvarlig for å følge opp barnet og familien selv hvis du har sendt henvisninger eller meldt fra om din bekymring er meldt til andre instanser eller til din leder.

De ulike tjenestenes arbeid med familien skal i størst mulig grad foregå samtidig, ikke etappevis.

Barns rett til medvirkning og samtykke

Grunnloven § 104 sier at barn «har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling».

Barn som har fylt 7 år har rett til å si sin mening. Yngre barn som er i stand til å danne sine egne meninger skal også få informasjon og anledning til å uttrykke seg før det blir tatt avgjørelser om personlige forhold for barnet. Når barnet har fylt 12 år skal dets mening tillegges stor vekt.

Barn som har fylt 15 år kan sammen med foresatte velge om det vil samtykke til tverrfaglig samarbeid. Fra 15 år skal foresatte og/eller ungdommen skrive under på samtykkeskjema. Mellom 15 år og 18 år skal ungdommen få stadig større selvbestemmelsesrett.

Når en ungdom under 18 år har samtykkekompetanse varierer mellom ulike lover. Det er alltid den tjenesten som skal gi fra seg opplysninger som avgjør hva som kan gis uten hinder av taushetsplikten.

I helsetjenestene kan ungdom over 16 år selv samtykke til at taushetsplikten faller bort. De har vanligvis rett selv til å avgjøre hvilke opplysninger foreldrene skal få fra helsetjenesten. Det gjelder også ved spørsmål om de skal motta helsehjelp.

Les mer om taushetsplikt og samtykkeregler under avsnittet "Taushetsplikt" i Verktøykassa.

Jevnaker kommune er forpliktet til å implementere FNs barnekonvensjon artikkel 3 og 12 i alt vi gjør. Det innebærer at barnets beste er et grunnleggende hensyn og vi skal sikre barns medvirkning. Barn har rett til å si sin mening, og deres mening skal bli tillagt vekt. Dersom dere vurderer at det er til barnets beste å ikke delta på oppfølgingsmøtene mellom foresatte og hjelpeinstansene, bør det etableres andre arenaer hvor barnet/ungdommen får komme med sin mening. Det kan for eksempel være aktuelt dersom hjelpeinstansene ikke klarer å få til et godt samarbeid med foresatte og møtene er urolige, eller at den unge selv ikke ønsker å delta på møtene. I så fall kan et eget møte mellom barnet og for eksempel den som jobber tettest med barnet være en bedre måte å medvirke. Den ansatte kan fortelle hva som er avtalt på møtene, og hva som kan være aktuelle tiltak videre. Barnet kan få lese referat fra møtet, stille spørsmål og få informasjon.

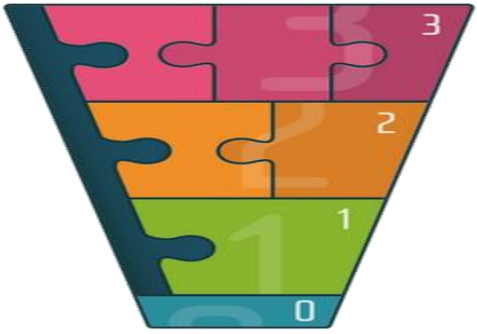
Barnet blir informert om sin rett til å si sin mening. Den ansatte skal invitere, men ikke presse barnet til å si sin mening. Dersom barnet ønsker, kan den ansatte videreformidle det barnet har sagt på neste møte slik at det kan tillegges vekt.

(Kilde: Nittedal kommune)

BTI er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til.

Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen. BTI bidrar til tidlig innsats, samordning og medvirkning. Modellen gir en oversikt over handlingsforløp, og kan bidra til å rette opp svikt i samhandling mellom tjenester både på lokalt, regionalt og statlig nivå.

Modellen nedenfor viser nivåene i BTI-arbeidet. Nivå 0 omhandler avklaring av bekymring, nivå 1 beskriver innsats innenfor hver enkelt tjeneste, nivå 2 og 3 beskriver tverrfaglig og tverretatlig samarbeid. Brikken som binder de 4 nivåene sammen symboliserer koordineringsansvaret, stafettholderen og stafettloggen.

Undring?

Nivå 0

	Hvordan?	Hvem?	Verktøy
<p>Hva kan vi gjøre innenfor egen virksomhet? Start alltid med: «Hva kan vi gjøre innenfor egen virksomhet?»</p>	<p>Sett ord på undringen Bruk støtteverktøy Drøft undringen med en kollega og eventuelt nærmeste leder</p>	<p>Alle medarbeidere</p>	<p>K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer v2.docx</p> <p>K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Bekymringskala vedrørende barn og unge.docx</p> <p>K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Observasjonsskjema.docx</p> <p>Helsenorge.no - autisme</p> <p>Veilederen spesialundervisning Jevnaker kommune</p>
<p>Helhetlig oversikt Skaff en helhetlig oversikt gjennom informasjonen om/observasjonen av barnet/ungdommen. Å konkretisere en undring</p>	<p>Fyll ut mal for konkretisering av observasjoner og samtaler. Utfylling skjer sammen</p>	<p>Alle medarbeidere</p>	<p>K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Observasjonsskjema.docx</p>

<p>er å sammenfatte observasjoner eller samtaler. For skole innebærer også dette kartlegginger faglig</p> <p>Oversikten skal bære tydelig preg av hva vi med sikkerhet vet om barnets utfordring.</p>	<p>med en kollega. Konkretisering skjer før det deles med barn, unge eller foresatte.</p>		
<p>Tidlig dialog med foresatte</p> <p>Vær bevisst på tidspunktet for oppstart av samarbeid med foresatte. Det er viktig at foresatte er involvert raskt etter at undring oppstår.</p>		<p>Alle medarbeidere</p>	
<p>Undringssamtale foresatte</p> <p>Det tilstrebes at begge foreldrene kan møte til en undringssamtale for å sammen kartlegge mulige årsaker og løsninger ut i fra foreldre/foresattes og ansattes kjennskap til barnet/ungdommen. Den som kaller inn til møtet er ansvarlig for å sende ut invitasjon til begge foreldre. Dersom det er ansett som mest hensiktsmessig at dette kan løses ved å ta en telefon gjøres det fremfor innkalling til møte.</p> <p>Foreldre har rett til å vite, unntatt når det er mistanke om seksuelle overgrep eller vold. Da tas det umiddelbart kontakt med barnevernstjenesten.</p>		<p>Ped leder/lærer</p>	<p>K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Undringssamtale.docx</p>
<p>Beslutning tiltak</p> <p>Grunnlagsmaterialet tolkes og det tas en beslutning om saken skal gå videre på individnivå, systemnivå eller avsluttes</p> <p>Evaluer behovet for tiltak sammen med foresatte i samtalen eller at undringen avsluttes</p>	<p>Medarbeider vurderer dette i dialog med foresatte, Ved behov for avklaring i egen tjeneste før iverksettelse gjøres det innen tre dager.</p> <p>Bruk verktøyene!</p>	<p>Alle medarbeidere Leder</p>	<p>Resultat fra undringssamtalen – oppsummering fra informasjonen som nå er samlet skrives av den som fikk undringen først</p> <p>Kontaktliste til hjelpetjenestene</p>

<p>Dokumenter oppstart på samarbeidet med foreldrene/foresatte ved å lage et notat om samtalen med dato og underskrift. Dersom undringen avsluttes lagres dette i barnets journal innenfor tjenesten som har hatt undringen. Dersom tiltak iverksettes i egen enhet opprettes stafettlogg</p>	<p>Ved beslutning om å ta saken videre opprettes stafettlogg nivå 1 - digitalt</p>	<p>Intern pedagogisk analysemodell K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Kortversjon Meldeskjema for faglige og sosiale utfordringer.docx K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Samtykkeskjema stafettlogg og tverrfaglig samarbeid.docx K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Evalueringssmal møte.docx</p>
---	--	---

Utfordringene kan løses på tjenestestedet

Nivå 1

		Hvordan?	Hvem?	Verktøy
Utarbeid forslag til tiltak Gå gjennom dokumentasjonen fra undringsprosessen. Reflekter over bekymring uten å konkludere. Utarbeid forslag til tiltak. Dette inngår som informasjonsdeling med foresatte i møte med foresatte. Ta kontakt med ressursgruppe BTI dersom man trenger anonym veiledning for gjennomføring av møtet		Alle medarbeidere	Samlet informasjon	
Planlegg tiltak og lag en plan	Møtet gjennomføres etter malen «den nødvendige samtalen» Drøft gjerne alternative tiltak sammen med nærmeste leder.	Ansvarlig for undringen		

	<p>Kjenn ditt handlingsrom før møtet.</p> <p>Fyll ut samtykkeskjema, opprett stafettlogg og avtal nytt møte</p>		
<p>Iverksett tiltak</p> <p>Ved behov for tiltak som involverer PPT, i hjemmet eller på fritid involveres andre tjenester (TFF, PPT, barnevernstjenesten, forebyggende tjenester, ungdomskontakt)</p>	<p>Gjennomfør tiltaksbeskrivelsen ihht. Stafettloggen.</p>	<p>De/den ansvarlige for tiltakene</p> <p>Styrer/skoleleder orienteres fortløpende i skole og barnehage</p>	<p>https://bufdir.no/Familie/foreldrestotte/tjenester_som_tilbyr_foreldrestotte/</p>
<p>Tiltak evalueres</p> <p>Tjenesten evaluerer iverksatte tiltak i forkant av det planlagte møtet med foresatte og barnet/ungdommen. Gjør en felles evaluering i selve møtet. Bruk stafettloggen.</p>	<p>Ta utgangspunkt i bekymring og skjema for evaluering.</p> <p>Rapporteres i stafettloggen.</p> <p>Stafettholder leder møtet.</p>	<p>Deltagere i møtet.</p> <p>Styrer/skoleleder orienteres fortløpende i skole og barnehage</p>	<p>K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår 2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Evalueringssmal møte.docx</p>

Utfordringene krever bistand fra andre

Nivå 2

	Hvordan?	Hvem?	Verktøy
Avklar på nytt med foresatte Tenk høyt sammen med foresatte: <ul style="list-style-type: none"> - Hvilke endringer har skjedd? - Hvilke muligheter finnes for videre arbeid? - Offentlig bidrag og tiltak? Privat bidrag og tiltak(familiens nettverk) 		Stafettholder	
Nye tjenester kobles inn Bli enig om hvilke instans det kan være aktuelt å samarbeide med		Stafettholder Foresatte	
Henvisning Klare saker til PPT, barnevern eller fysio/ergoterapi tjenesten henvises direkte		Aktuelle tjenester etter egne interne rutiner	PPT og logoped - JEVNAKER KOMMUNE Fysioterapi, ergoterapi og rehabilitering - JEVNAKER KOMMUNE
Nye deltagere inn i samarbeidet Er saken sammensatt og trenger tverrfaglig drøfting? Stafettholder vurderer nye deltagere inn i samarbeidet.		Stafettholder	
Samtykke		Stafettholder	K:\03 - Oppvekst\00 - Felles Oppvekst\BTI - pilot vår

Foreldre undertegner samtykkeskjema og henvisningsskjema			2021\Vedlegg til ny handlingsveileder\Samtykkeskjema stafettlogg og tverrfaglig samarbeid.docx PPT og logoped - JEVNAKER KOMMUNE
--	--	--	---

Omfattende samarbeid mellom flere tjenester

Nivå 3

	Hvordan?	Hvem?	Verktøy
<p>Foresattes vurdering Lytt til foreldre/foresatte vurdering og anerkjenn deres rett til å takke nei til tilbud om hjelp</p>		Stafettholder	
<p>Frem barnets behov tydelig Vær i jevnlig dialog med foresatte slik at det er mulig for foresatte å ha god innsikt i barnets utfordringer og hva barnet mestrer og har som styrker slik at disse kan vektlegges videre både i familien og i samspill med andre.</p>		Stafettholder	
<p>Møte Planlegg og gjennomfør et møte på tvers av tjenestene som er involvert</p>	<p>Møtet inneholder en analyse og drøfting av grunnlagsinformasjonen samt planlegging av aktuelle nye tiltak Evaluer prosessen. Avtal nytt møte</p>	<p>Stafettholder, barnet, foresatte, repr fra andre tjenester.</p>	
<p>Etabler «laget rundt barnet». Deltagere avklares på nytt etter nivå 2. Er fortsatt samme ressurspersoner og tjenester riktige for samarbeidet videre?</p>	<p>Med utgangspunkt i grunnlagsinformasjon, evaluering og nye tiltak</p>	<p>Ansvarlige i alle tjenester</p>	<p>Stafettloggen</p>

<p>Koordinerende innsats Samarbeidsgruppa fortsetter sitt arbeid – koordinerende innsats</p>	<p>Stafettholder kaller inn til nytt møte på tvers av tjenestene der nye råd danner grunnlag for videre tiltak/oppfølging i saken</p>	<p>Stafettholder, barnet, foresatte, repr fra andre tjenester.</p>	<p>Stafettloggen</p>
<p>Mulige psykiske lidelser Ved mistanke om psykiske lidelser skal kommunepsykolog kobles på i det tverrfaglige samarbeidet</p>		<p>Stafettholder</p>	<p>Sjekkliste psykiske lidelser for barn og unge</p> <p>Barn og unges psykiske helse: Forebyggende og helsefremmende folkehelseiltak. - FHI</p>
<p>Avklaring somatisk eller fysisk sykdom Ved tilfeller der man er usikker på fysisk eller psykisk sykdom eller eksempelvis begge deler skal kommuneoverlege/fastlege og kommunepsykolog involveres i samarbeidet</p>		<p>Stafettholder</p>	
<p>Evaluering av tiltak Evaluering av tiltak og vurdering av behov for ytterligere innsats</p>	<p>Fast evalueringssystem som bygger på analyse av mål og tiltak</p>	<p>Deltagere i det tverrfaglige samarbeidet, barnet og foresatte</p>	<p>Stafettloggen</p>
<p>Meldeplikt barnevernstjenesten Dersom det er aktuelt, informer offentlig ansattes meldeplikt til barnevernstjenesten ved alvorlig bekymring. Situasjonen vurderes faglig og en melding skrives, fortrinnsvis i samarbeid med leder. Alle tjenesteytere har en selvstendig meldeplikt jfr. lov om helsepersonell § 33, Lov om barnehager§22, lov om grunnskole og videregående opplæring (opplæringslova) § 15-3</p>			<p>Melding til barnevernstjenesten</p>

<p>Tiltaksplan</p> <p>På tross av at foreldre /foresatte ikke ønsker hjelp fra andre instanser må det vurderes om tiltaksplan skal utarbeides for barnet /ungdommen i den virksomheten barnet befinner seg i, og undringen har oppstått</p>		<p>Ansvarlig leder i enheten</p>	
<p>Beslutning</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Avslutte eller fortsette 2. Fortsette på tverrfaglig eller enhetsnivå 3. Melde saken til barnevernet 4. iverksette systemtiltak 		<p>Deltagere i det tverrfaglige samarbeidet, barnet og foresatte</p>	